

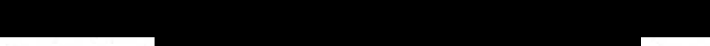
REPUBLIKA SLOVENIJA
OKROŽNO SODIŠČE V LJUBLJANI

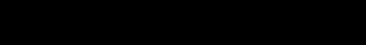

SODBA

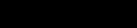
V IMENU LJUDSTVA

Okrožno sodišče v Ljubljani, okrožna sodnica

je v pravdni zadevi tožeče stranke: ki jo zastopa

 odvetnik v Ljubljani, zoper toženo stranko:

, ki jo zastopa Odvetniška pisarna

zaradi ugotovitve ničnosti pogodbe, plačila in izstavitve ZK dovolila, podrejeno zaradi plačila,
 EUR,

po dne 2017 opravljeni javni glavni obravnavi in pridržani sodbi

dne 2017

RAZSODILO:

I. **Zavrne se primarni tožbeni zahtevek, ki se glasi:**

„1. Ugotovi se, da sta kreditna pogodba št. [REDACTED] z dne, [REDACTED] 2007, sklenjena med [REDACTED] kot kreditjemalko, in [REDACTED] kot kreditodajalko ter sporazum o zavarovanju denarne terjatve s hipoteko z dne, [REDACTED] 2007, nična.

2. Tožena stranka je dolžna plačati tožeči stranki [REDACTED] EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od vložitve tožbe do plačila, v roku 15 dni pod izvršbo.

3. Tožena stranka je dolžna v roku 8 dni izstaviti overjeno zemljiškoknjižno dovolilo, na podlagi katerega se bo pri nepremičninah:

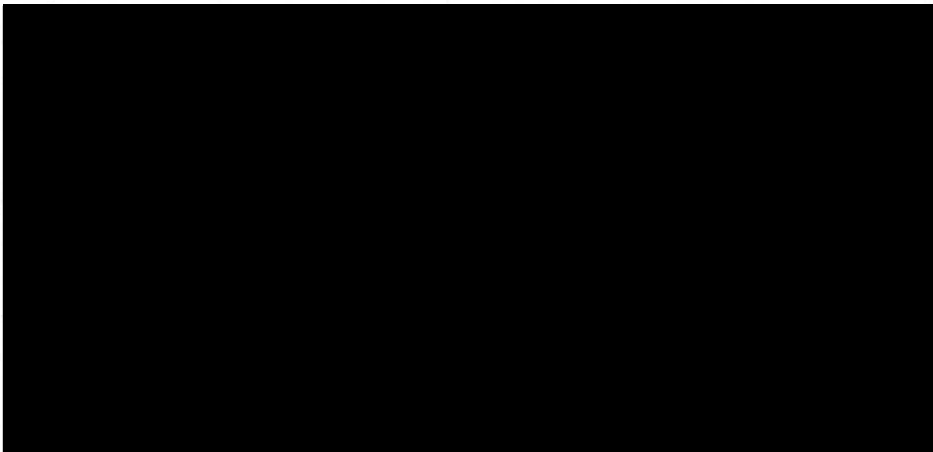
- vpisanih v zemljiški knjigi Okrajnega sodišča v Ljubljani, parca [REDACTED] in [REDACTED]

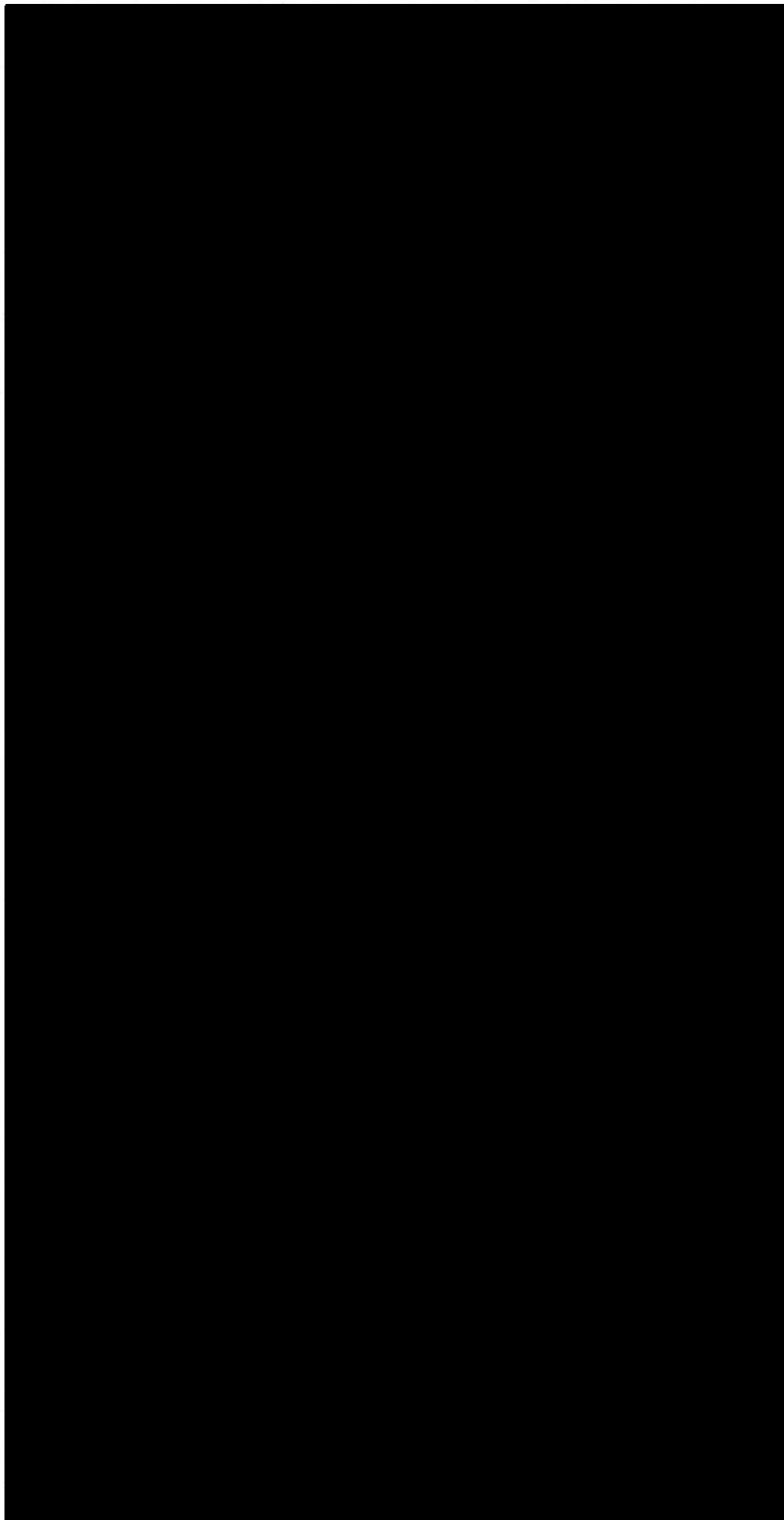
vnkjžil izbris hipoteke za zavarovanje terjatve v višini [REDACTED] CHF v korist upnika [REDACTED] vknjižene na podlagi notarskega zapisa Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve s hipoteko z dne [REDACTED] 2007, opr.št. SV [REDACTED] in izbris zaznambe neposredne izvršljivosti, sicer bo to listino nadomestila pravnomočna sodba.

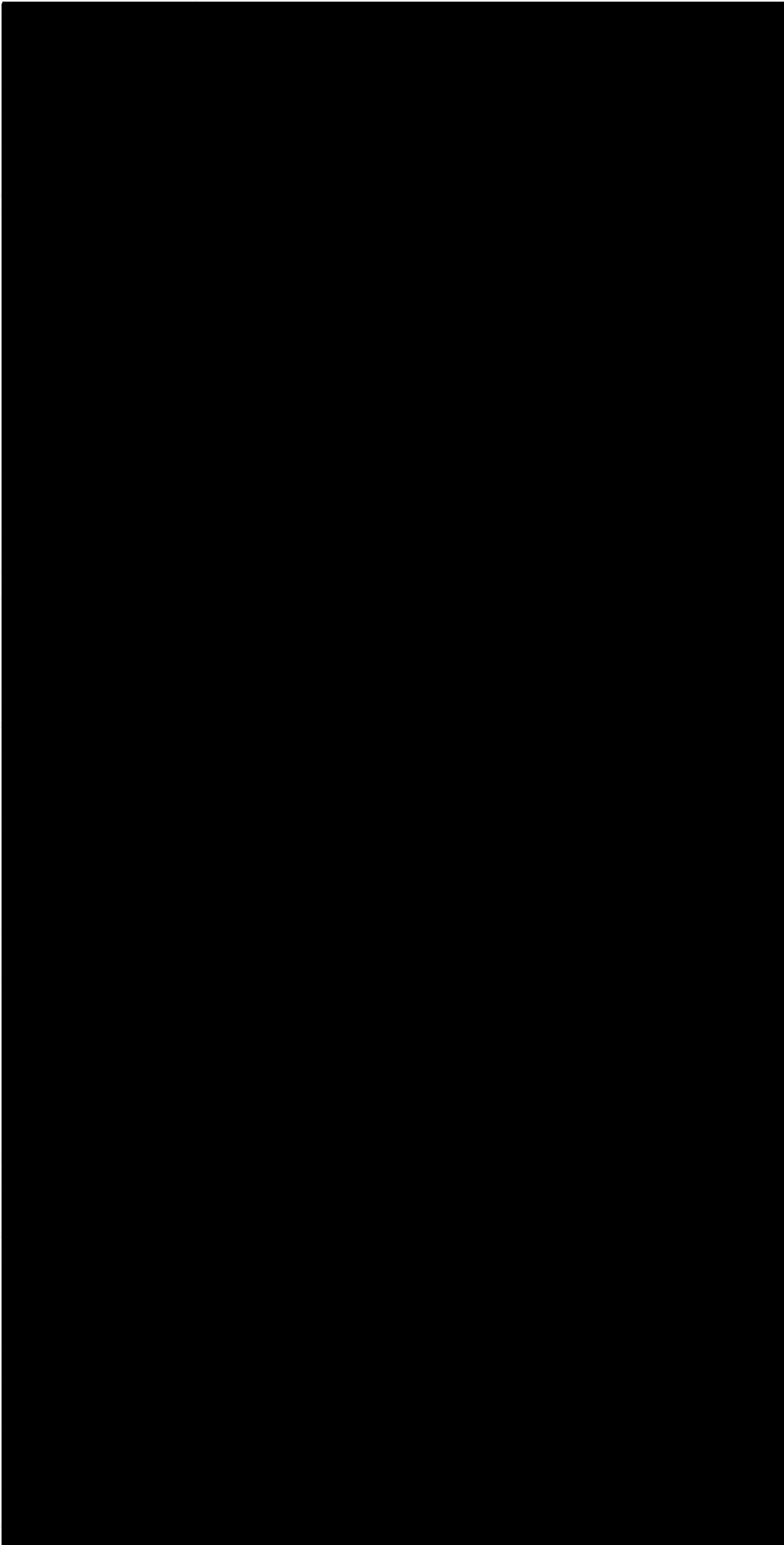
4. Tožena stranka je dolžna plačati tožeči stranki pravdne stroške tega postopka, odmerjene po sodišču, v paricijskem roku 15 dni, z zakonskimi zamudnimi obrestmi od prvega dne po poteku paricijskega roka dalje do plačila, pod izvršbo.“

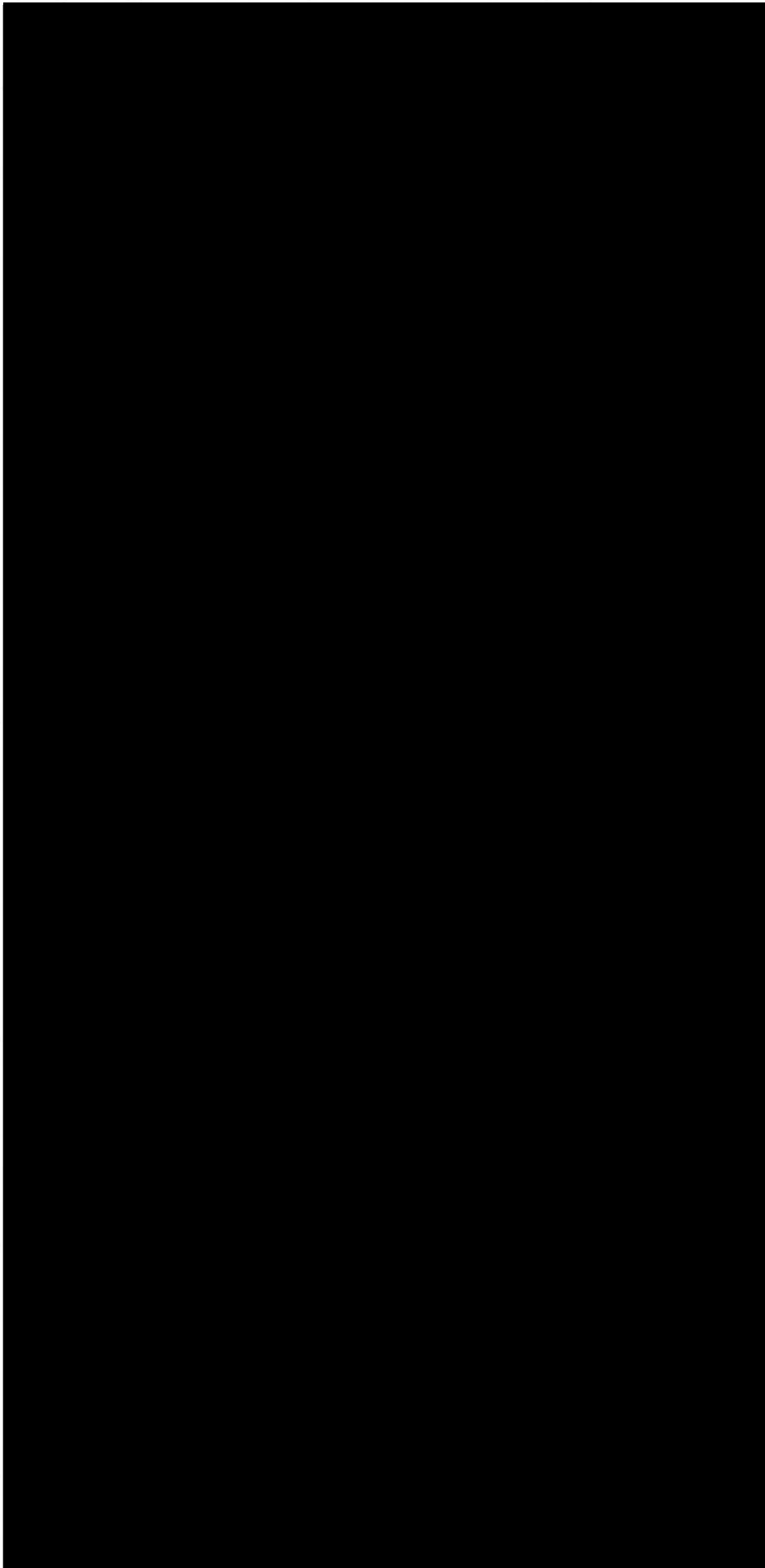
II. **Zavrne se podredni tožbeni zahtevek, ki se glasi:**

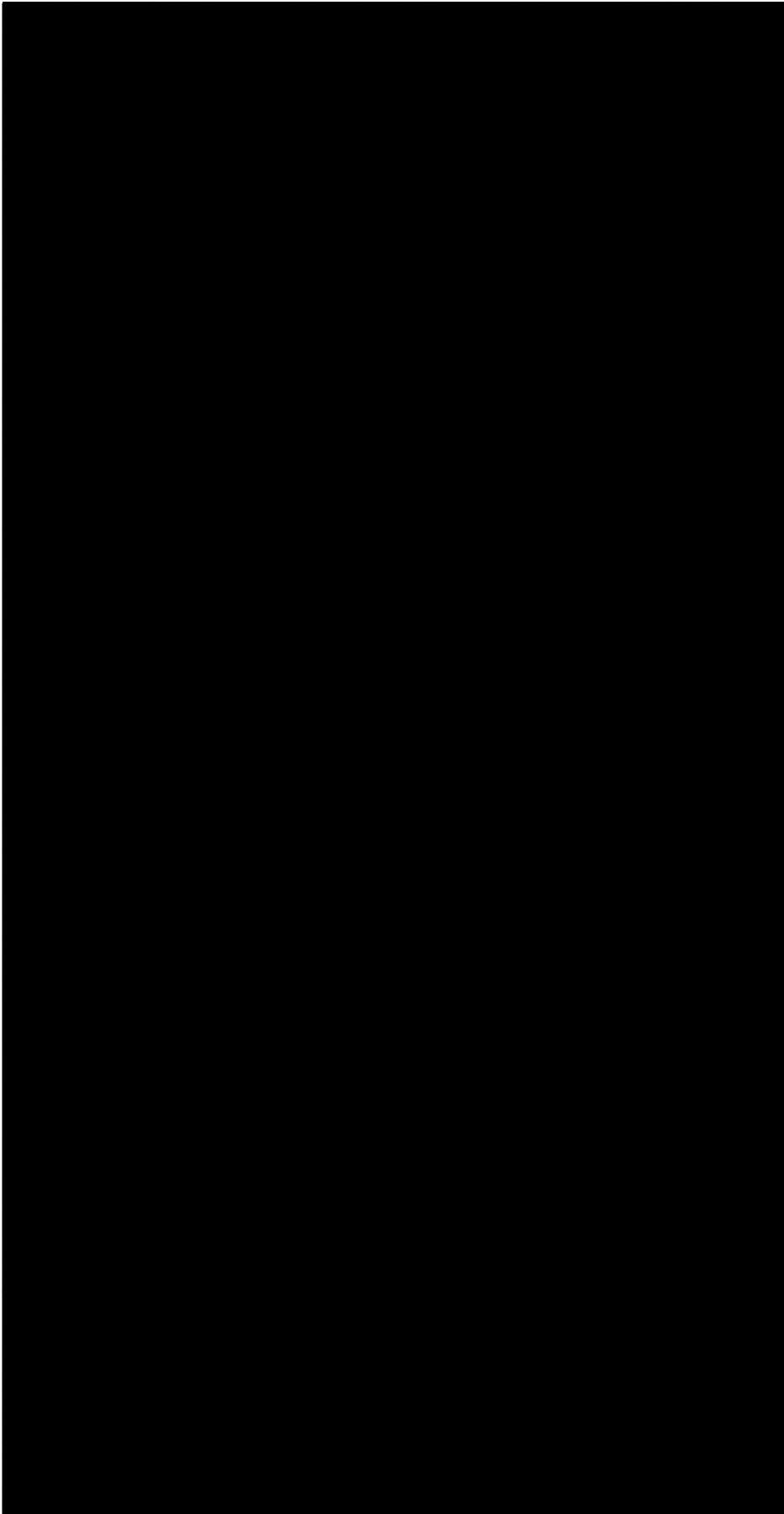
„1. Tožena stranka je dolžna plačati tožeči stranki [REDACTED] EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od zneska:

2. Tožena stranka je dolžna plačati tožeči stranki pravdne stroške tega postopka, odmerjene po sodišču, v paricijskem roku 15 dni, z zakonskimi zamudnimi obrestmi od prvega dne po poteku paricijskega roka dalje do plačila, pod izvršbo.“

III. Tožeča stranka je dolžna v roku 15 dni povrniti toženi stranki pravdne stroške v znesku [REDACTED] EUR, v primeru zamude z zakonsko določenimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od prvega dne po poteku paricijskega roka do plačila.

OBRAZLOŽITEV:

Tožeča stranka v tožbi in nadalje navaja, da je s toženo stranko sklenila kreditno pogodbo št. [REDACTED] z dne [REDACTED] 2007 (v nadaljevanju: Kreditna pogodba) in Sporazum o zavarovanju denarne terjatve s hipoteko. Predmet Kreditne pogodbe je bil stanovanjski kredit v znesku [REDACTED] švicarskih frankov (v nadaljevanju CHF) v evrski protivrednosti po referenčnem tečaju Evropske centralne banke s spremenljivo obrestno mero, vezano na šestmesečni CHF LIBOR. Ob tem tožena stranka tožeči ni objektivno predstavila vsebine posla, ni je zaščitila pred obrestnim in valutnim tveganjem, uporabila je zavajajoča gradiva, zaradi česar je bila tožeča stranka izpostavljena povsem neomejenemu valutnemu tveganju. Kreditna pogodba je bila sklenjena pod takšnimi odložnimi pogoji, da je zgolj za toženo stranko ves čas obstajala možnost, da z nastopom pogoja pridobi pravico, za komitenta pa le možnost, da mu nastane obveznost, takšen pogoj pa je nemoralen in nedopusten. Tovrstne kreditne pogodbe predstavljajo izveden finančni instrument in so v nasprotju z Zakonom o potrošniških kreditih¹ (v nadaljevanju: ZPotK). Banka glede pojasnil svojim komitentom ni ravnala s skrbnostjo dobrega strokovnjaka, saj je šlo za sklenitev aleatorne (tvegane) pogodbe, torej visoko tvegan posel. Banka je kršila svojo pojasnilno dolžnost, saj tožeči stranki ni pojasnila, da je kot komitent izpostavljena povsem neomejenemu valutnemu tveganju, zato je Kreditna pogodba nična. Zaradi padca vrednosti EUR nasproti CHF v letih 2008 in nadalje je bil dosežen učinek ravno nasproten namenu zaradi katerega je tožeča stranka sklenila pogodbo, pri čemer je obstajala realna možnost takšnega padca tečaja, česar banka tožeči stranki ni pojasnila. Kredit ji je bil predstavljen kot ugoden in varen, bančni uslužbenec [REDACTED] je tožnico prepričal, da se nima česa bati, ker ima tudi on sam kredit v CHF in ne bi jemal nečesa, kar ni dobro. Po odhodu gospoda [REDACTED] iz službe pri toženi stranki vse do leta 2015 tožeča stranka ni imela kontaktne osebe in je banka o spremembah ni obveščala. Sprememba tečaja CHF je banki prinašala profit. Uporaba valutne klavzule v konkretnem primeru ni dovoljena, saj predstavlja tveganje le za tožečo stranko, ne pa tudi za toženo stranko. Kreditna pogodba je oderuška tudi iz tega razloga. Ne držijo navedbe tožene stranke, da je bil CHF

¹ Ur. l. RS, št. 70/2000, 41/2004, 111/2007

kredit izplačan v evrski protivrednosti po menjalnem tečaju za CHF, temveč je bil kredit v EUR in je bil le evidentiran v CHF. Poslovanje banke odstopa od načel morale, vestnosti in poštenja ter splošnih interesov družbe, zato je pogodba nična. Informacijska dolžnost ni v pristojnosti notarja, temveč banke. Po amortizacijskem načrtu, ki je bil napravljen ob podpisu kreditne pogodbe, bi morala tožeča stranka banki skupaj plačati [REDACTED] EUR, iz izračunov, ki izhajajo iz [REDACTED] za [REDACTED] 2017, pa izhaja, da je kreditojemalka do [REDACTED] 2017 banki plačala [REDACTED] EUR, preostali dolg pa znaša še [REDACTED] EUR. Skupaj bo morala torej kreditojemalka banki plačati [REDACTED] EUR, kar je za [REDACTED] EUR več, kot je predvideval amortizacijski načrt. Tožeča stranka se kot na lastne navedbe sklicuje tudi na navedbe v Pravnem mnenju o kršitvah ustavnih in konvencijskih pravic najemnikov kreditov nominiranih v švicarskih frankih z dne 6. 5. 2017 (v nadaljevanju Pravno mnenje). Navedeno pravno mnenje gradi na tezah, da so bile kreditne pogodbe v CHF navidezne in so prikrivale borzni pravni posel, pri čemer banke niso opozarjale potrošnikov na nevarnost negativnega spreminjanja menjalnega razmerja med evrom in frankom, česar posojilojemalci niso pričakovali in niso mogli predvideti, banke pa so jim zavajajoče ponujale švicarske kredite kot stabilne, pri čemer pa bi banka lahko dokaj zanesljivo predvidela ali bi vsaj lahko in morala predvideti možnosti nesorazmernega povečanja glavnice in obresti posojila. Banka Slovenije je že leta 2006 opozarjala vodstvo bank na previdnost pri sklepanju takšnih pogodb, kar pomeni, da so banke ne le vedele, da bodo njihovi bančni produkti toksični, ampak so jih zavestno plasirale. Tožnica ravnanje bank v primeru švicarskih kreditov primerja z ravnanjem francoske banke v kazenski zadevi Helvet Immo. V državah evro skupine valutna klavzula ni sprejemljiva. V nekaterih državah (npr. Hrvaška) je bil sprejet zakon, ki je zagotovil, da so banke olajšale položaj posojilojemalcev. Valutna klavzula je v konkretnem primeru namenjena bogatenju bank, saj ni res, da bi si banka izposodile švicarske franke in jih morala vračati po njihovi realni švicarski vrednosti. Valutna klavzula v konkretni posojilni pogodbi pomeni kršitev temeljnih načel obligacijskega prava. Tožeči stranki so kršene njene ustavne in konvencijske pravice. Tožena stranka je zato tožeči stranki dolžna povrniti škodo, ki jo predstavlja razlika med plačanim zneskom kredita v znesku [REDACTED] CHF in zneskom, ki bi ga morala tožeča stranka plačati v kolikor se menjalni tečaj ne bi spreminjal, to je [REDACTED] EUR.

Tožena stranka v odgovoru na tožbo in nadalje navaja, da informacijske dolžnosti ni kršila. Pravdni stranki nista sklenili nobenega izvedenega finančnega instrumenta, tožeči stranki pa so bile enakovredno predstavljene možnosti kreditov, predstavljena je bila valutna klavzula, mehanizem njenega delovanja, predstavljena so ji bila vsa tveganja in jih tožena stranka tožeči stranki ni prikrivala, saj zato ni imela razlogov. Tožeča stranka se je sama zavestno odločila za CHF kredit in sicer zaradi ugodnosti pri obrestni meri, saj je bil ta kredit v

primerjavi z drugimi krediti iz ponudbe banke cenejši. Tožeča stranka je bila pripravljena prevzeti valutno tveganje zato, da bi uživala ugodnosti iz naslova nižje obrestne mere. Tudi banka je izpostavljena tveganjem pri CHF kreditu in sicer valutnemu, obrestnemu in kreditnemu. Poleg tega banka pri kreditih, vezanih na tujo valuto, nima nobenih koristi. Nobena od pogodbenih strank ni mogla vedeti ali z neko večjo verjetnostjo napovedovati kako se bo menjalni tečaj gibal. Tožeča stranka se nikoli ni odločila za spremembo CHF kredita v evrski kredit kot tudi ne za možnost predčasnega odplačila, čeprav je te možnosti imela. Kreditna pogodba ima veljavno podlago (causa credendi), pri čemer je taka podlaga dopustna in ji ni moč očitati nedopustnosti ali nemoralnosti. Valutno klavzulo dopuščata tako ZpotK kot Obligacijski zakonik (v nadaljevanju: OZ) in evropska potrošniška zakonodaja. Očitek o oderuštvi ni utemeljen, ker v fazi sklenitve Kreditne pogodbe ni bilo nikakršnega nesorazmerja med obveznostmi strank niti niso podani subjektivni pogoji oderuštva. Brošura tožene stranke na odločitev tožeče stranke za najem CHF kredit ni mogla vplivati. Brošure drugih bank pa niso relevantne za odločitev v tej zadevi. Pravno mnenje za ta postopek ni uporabljivo, saj zasebnemu zavodu, ki ga je pripravil, niso bili predloženi vsi relevantni in verodostojni podatki ter dokazi iz tega spisa, zato so pravni zaključki v mnenju napačni. Anuitetni načrt odplačevanja se v praksi običajno uporablja za kredite fizičnim osebam in to ne glede na valuto kredita. Francoski primer Helvet Immo ni uporabljen za konkretno zadevo. Tožena stranka ni mogla vedeti kako se bo gibal menjalni tečaj, iz naslova CHF kredita pa nima dodatnih koristi. Odškodninski zahtevek ni utemeljen, ker tožena stranka ni kršila informacijske dolžnosti, tožeča stranka pa bi nastanek škode lahko preprečila s tem, da bi zahtevala spremembo CHF kredita v evrski kredit oz. bi kredit lahko predčasno odplačala. Odškodninski zahtevek je tudi zastaral, saj je tožeča stranka za domnevno škodo izvedela najkasneje v avgustu 2011, ko je bilo menjalno razmerje CHF EUR na primerljivi ravni kot v januarju 2015. Tožena stranka nasprotuje tudi višini tožbenega zahtevka. Podrejeno tožena stranka v pobot dajatvenemu zahtevku tožeče stranke do višine tega uveljavlja svojo terjatev na vračilo zneska [REDACTED] CHF z obrestmi.

Sodišče je na naroku dne [REDACTED] 2017 obravnavanje zadeve zaključilo s tem, da si je ob soglasju pravnih strank odločitev o zadevi pridržalo do odgovora tožene stranke na pripravljeno vlogo s pravnim naziranjem, ki jo je na tem naroku vložila tožeča stranka od smiselni uporabi določbe 2. odst. 292. čl. Zakona o pravnem postopku (v nadaljevanju ZPP).

V dokaznem postopku je sodišče prebralo listine, ki sta jih v spis vložili tožeča stranka (priloge A17 do A43) in ki jih je v spis vložila tožena stranka (priloge B2 do B45), zaslišalo tožnico in pričel [REDACTED]

Ostale dokazne predloge, ki jih je v dokazovanje svojih trditev navedla tožena stranka (priče [redacted] in postavitev izvedenca finančne stroke) je sodišče kot nepotrebne zavrnilo, saj so bile trditve tožene stranke dokazane z izpovedbami že zaslišanih prič, postavitev izvedenca finančne stroke pa ni bila potrebna, ker je bil tožbeni zahtevek (tudi) v dajatvenem delu zavrjen in sodišče posledično o pobotnem ugovoru tožene stranke ni odločalo.

Pravno mnenje, ki sta ga za Združenje Frank napravila dr. Boštjan M. Zupančič in dr. Ciril Ribičič je sodišče (podobno, kot to po že uveljavljeni sodni praksi velja za primer izven pravde pridobljenega izvedenskega mnenja) upoštevalo le kot del trditvene podlage tožeče stranke.

V nadaljevanju obrazložitve se sodišče opredeljuje do izvedenih dokazov, ki so bili za odločitev v tej pravdni zadevi bistvenega pomena.

Primarni in podredni tožbeni zahtevek sta neutemeljena.

Med pravnima strankama ni sporno, da so tožena stranka (oz. njena pravna prednica [redacted] kot kreditodajalec in tožnica kot kreditojemalka dne [redacted] 2007 sklenili Sporazum o zavarovanju denarne terjatve s hipoteko v notarskem zapisu, katerega vsebina je tudi Kreditna pogodba (priloga A17). S tem je tožena stranka dala tožnici stanovanjski kredit v višini [redacted] CHF, kar znaša na dan [redacted] 2007 [redacted] EUR. Kreditojemalka se je kredit zavezala vrniti v 180 mesečnih anuitetah v evrski protivrednosti, pri čemer je prva anuiteta v znesku [redacted] EUR zapadla v plačilo dne [redacted] 2007, zapadlost zadnje pa je bila določena na datum [redacted] 2022. V pogodbi je bila dogovorjena obrestna mera kot seštevek veljavnega šestmesečnega LIBOR-ja in obrestne marže v višini 1,80 % letno, torej je bila obrestna mera spremenljiva in vezana na šestmesečni CHF LIBOR. Za zavarovanje terjatve tožene stranke je tožnica dovolila ustanovitev in vknjižbo skupne hipoteke na svojih nepremičninah.

Med pravnima strankama pa je sporno ali je tožena stranka pred sklenitvijo kreditne pogodbe tožnici razkrila vse pomembne okoliščine in tveganja pri sklenitvi takšne pogodbe in tako izpolnila svojo pojasnilno dolžnost, ali je tožnica razumela pomen valutne klavzule in tveganje, ki ga je prevzela s sklenitvijo te pogodbe, ali ima kreditna pogodba sploh dopustno podlago in ustreza temeljnim načelom obligacijskega prava oz. ali ima elemente odušnega pravnega posla. Podredno je sporno, ali je tožena stranka s kršitvijo pojasnilne dolžnosti tožeči stranki povzročila škodo.

Glede primarnega tožbenega zahtevka

Tožeča stranka kot bistveno toženi stranki očita, da naj ne bi izpolnila svoje pojasnilne obveznosti glede izpostavljenosti tožnice valutnemu tveganju zaradi vezanosti kredita na CHF ter tako izkoristila njeno neizkušenost, kar naj bi imelo za posledice ničnost kreditne pogodbe. Kot posledico ničnosti tožeča stranka zahteva vrnitev plačanih zneskov ter izbris hipoteke.

Kot pravno podlago spora je glede na naravo in datum sklenitve pogodbe potrebno upoštevati ZPotK, veljaven v obdobju od [redacted] 2000 do [redacted] 2010. ZPotK namreč ureja kreditne pogodbe, pri katerih kot jemalec kredita nastopa potrošnik², ki jemlje kredit pod pogoji in za namen, ki ga zakon opredeljuje (1. člen ZpotK). Ni dvoma, da gre za takšne vrste pogodbo³, v kateri tožnica nastopa kot potrošnica. Po devizni zakonodaji⁴ je bilo v času sklenitve kreditne pogodbe dopustno dati kredit v domači ali tuji valuti. Tudi ZPotK tega ni prepovedoval ali omejeval.

Po določbi prvega odstavka 6. člena ZPotK mora biti potrošnik pred sklenitvijo kreditne pogodbe seznanjen z vsemi pogoji kreditne pogodbe. Glede vsebine kreditne pogodbe je med drugim v 9. točki prvega odstavka 7. člena ZPotK določeno, da mora pri kreditnih pogodbah, kjer je obračun vezan na uporabo tuje valute, pisna pogodba (v enostavnem in razumljivem jeziku) vsebovati tudi navedbo tuje valute in vrsto tečaja, po katerem se izračunava vrednost v domači valuti in opozorilo, da se ob spremembi tečaja lahko spremenijo tudi predvideni zneski posameznih plačil. Po določbi prvega odstavka 21. člena ZPotK je nično vsako pogodbeno določilo, ki je v nasprotju s tem zakonom in v škodo potrošnika. Po določbi drugega odstavka 21. člena ZPotK pa se določbe tega zakona neposredno uporabljajo tudi v primeru, če so določila kreditne pogodbe nejasna ali nepopolna.

Sodišče ob primerjavi navedenih zakonskih določil in sporne Kreditne pogodbe (priloga A19) ugotavlja, da le-ta povsem ustreza določilom zakona, saj vsebuje vse tiste elemente, ki jih izrecno določa in predpisuje ZPotK. Po presoji sodišča tožnica ni dokazala, da bi bilo kakšno določilo kreditne pogodbe v njeno škodo oz. da je nejasno ali nepopolno. Kreditna pogodba vsebuje navedbo valute (CHF) in vrsto tečaja, po katerem se izračunava vrednost v domači valuti (referenčni tečaj Evropske centralne banke na dan plačila, 1. in 3. člen Kreditne pogodbe). Prejeta

-
- 2 Potrošnik je fizična oseba, ki v poslih po tem zakonu deluje za namene izven svoje poklicne in pridobitne dejavnosti. (drugi odstavek 2. člena ZPotK)
 - 3 Kreditna pogodba je tista, s katero dajalec kredita daje ali obljubi dati potrošniku kredit v obliki odloženega plačila, posojila, zlasti gotovinskega posojila ali prekoračitve na tekočem računu in drugega podobnega finančnega dogovora, ki ima z ekonomskega vidika enak pomen kot kredit. (prvi odstavek 2. člen ZPotK)
 - 4 Zakon o deviznem poslovanju (v nadaljevanju: ZDP), Ur. l. RS, št. 23/1999, 76/2003, 114/2006

vrednost kredita je bila v CHF in tudi plačilo je bilo dogovorjeno v CHF, kar izhaja tudi iz pregleda črpanja kredita (priloga B 23) in pregleda vplačil (Priloga B24). Zato so neutemeljene nasprotne navedbe tožeče stranke. Tožnica je podpisala tudi izjavo z dne [redacted] 2007 (priloga B14), da jo je banka seznanila z naslednjimi tveganji: spremembo referenčne obrestni mere in spremembo valutnega tečaja. Res je izjava datirana pred datumom podpisa pogodbe, a to na seznanjenost tožnice s tveganji ne more vplivati, saj mora biti stranka s tveganji seznanjena pred sklenitvijo pogodbe in ne morebiti kasneje. S to izjavo (tožnica njenega podpisa ne zanika) je tožnica izrecno izjavila, da je pridobila od banke vse potrebne informacije in, da predstavljeni riziko prevzema. Njena drugačna izpoved je zato za sodišče neprepičljiva, kot boi obrazloženo v nadaljevanju. Iz vsebine Kreditne pogodbe je tako tudi nedvomno razumeti, da je kredit dan v CHF in da je dogovorjeno vračilo v mesečnih anuitetah vezano na protivrednost domače valute, torej da je odvisno od gibanja tečaja CHF in tudi obrestne mere LIBOR. S tem je bilo, ob upoštevanju drugih izvedenih dokazov, kot bo še pojasnjeno v nadaljevanju, po prepričanju sodišča zadoščeno vsem zahtevam ZpotK. Kreditna pogodba tudi ni bila sklenjena pod nikakršnim odložnim pogojem, trditve tožeče stranke o tem so nerazumljive.

Glede načina obrestovanja sodišče ugotavlja, da tožena stranka za kredite, namenjene prebivalstvu, uporablja izključno anuitetni način (ne glede na valuto kredita), kar je potrdila priča [redacted]. S takšnim načinom odplačevanja kredita po oceni sodišča ni ničesar narobe, zaradi le tega pa takšen kredit v valuti CHF ni nič bolj kompleksen.

V 372. členu Obligacijskega zakonika⁵ (v nadaljevanju: OZ) je valutna klavzula navedena kot način valorizacije denarnih obveznosti, torej kot zakonsko predvideni način ohranjanja enakovrednosti dajatev; z omejitvijo, da takšen dogovor ne sme biti v nasprotju z zakonom. Valutna klavzula že sama po sebi pomeni tveganje. Predmet kreditne pogodbe so denarna sredstva, ta pa se lahko glasijo na domačo ali tujo valuto. Sporna Kreditna pogodba je bila sklenjena na podlagi takrat veljavnega ZpotK (in določb ZVPot in OZ) ter na podlagi veljavnih predpisov o plačilih v tuji valuti, zato ne nasprotuje ustavi, prisilnim predpisom ali moralnim načelom. V času sklenitve Pogodb niso več veljale določbe Zakona o deviznem poslovanju⁶, ki so omejevale sklepanje poslov v tujih plačilnih sredstvih (člen 18) in kreditiranje v tujem denarju (člen 34). Omenjeni določbi sta prenehali veljati z dnem uvedbe evra kot denarne enote Republike Slovenije (Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju⁷). Že pred tem pa je

5 Ur. l. RS, št. 83/2001, 31/2004, 40/2007

6 Ur. l. RS, št. 23/99; ZDP-1

7 Ur. l. RS, št. 76/03; ZDP-1A

Banka Slovenije na podlagi 2. odst. 34. člena ZDP-1 s Sklepom o spremembah in dopolnitvah sklepa o pogojih sklepanja kreditnih poslov v tujem denarju med rezidenti⁸ dovolila sklepanje kreditnih pogodb z rezidenti v tujem denarju brez omejitev.

Izveden dokazni postopek ne daje opore za trditev tožnice, da ji banka ni predstavila možnih tveganj in jo je zavajala ter je s tem ni zaščitila pred tveganjem. Tožnica je sama povedala, da želenega zneska kredita ni mogla dobiti na svoji banki [REDACTED], zato je po nasvetu prijatelja in ob sodelovanju gospoda [REDACTED] pri toženi stranki izvedela, da želen znesek lahko dobi, če vzame kredit v CHF, pri čemer ji je imenovani rekel, da ni nič bistvenega, nobene bistvene razlike, da ima tak kredit tudi sam in da ji ne bi svetoval, če bi bilo to kaj slabega. Zagotovil naj bi ji, da je razlika samo ta, da obroki ne bodo fiksni, da bo šlo za nihanje 1 do 2 %, sicer pa je vse enako. Prednost tega kredita je bila zanjo, da je dobila toliko, kot je potrebovala, pa je vseeno zraven bila še sposobna preživeti. Gospodu [REDACTED] je zaupala, o valutnem tveganju ji je pojasnil samo, da obroki ne bodo fiksni in da pomeni nihanje 1 % gor ali dol. Pravzaprav se o valutnem tveganju sploh nista pogovarjala. Sama je povedala, da jo je tedaj resnično zanimalo samo, da dobi toliko, kot je želela in da ima zraven še možnost preživetja. To možnost je ponujal le švicarski kredit in tega ji je bančni delavec tudi svetoval, ona pa mu je zaupala, še posebej, ker je rekel, da je to najboljši produkt, kar jih je banka kdaj imela. Kako in kdaj je podpisala izjavo o prevzemu valutnega tveganja se ne spominja, podpisa pa ni zanikala. V bistvenih delih je izpovedbo tožnice izpodbila priča [REDACTED] ki je bil v času sklepanja pogodbe zaposlen pri toženi stranki, sedaj pa ni več in sodišče na tej podlagi sklepa, da je lahko popolnoma verodostojna in nepristranska priča. Povedal je, da nikakor ni stranke prepričeval, da bi vzela CHF kredit, vsaki stranki je bil narejen izračun v EUR in v CHF, delala se je direktna primerjava že zato, da se je videlo, kakšna je razlika v preplačilu kredita. Čisto vsako stranko je opozoril na valutno tveganje, pri čemer nobenih procentov ni omenjal. Tudi sam je bil prepričan, da je kredit v švicarskih frankih dober produkt in je dejansko tudi sam imel kredit v švicarskih frankih, vendar je vsem strankam povedal, da gre za tveganje. Izjavo o prevzemu valutnega tveganja nikoli ni jemal kot formalnost in tudi ne drži, da bi strankam tako lahkotno razlagal švicarski kredit. Strankam je poskušal pridobiti čimveč informacij, vendar ji ni svetoval oz. odsvetoval. Povedal je le svoje mišljenje in predstavil informacije. Pojasnil je tudi konkretno, kako je strankam razložil valutno tveganje in sicer povsem po domače - da so prihodki, ki jih prejema v EUR oz. domači valuti, jemljejo pa kredit v tuji valuti, to se pravi, da stranka sprejme tveganje spremembe te valute, pri čemer pa so stranke praviloma bile že same prepričane, da je CHF najbolj trdna valuta. Za ilustracijo jim je še „po domače“ razložil, da „greš lahko spat, pa je zadeva drugačna. Se pravi, imaš danes

8 Ur. l. RS, št. 106/2003

denar za pet pivov, greš pa spat, pa imaš lahko samo še za štiri pri istem denarju, da je to tveganje“. Taka razlaga se zdi sodišču povsem nazorna in stranki ob njej posledice tveganja ne morejo ostati neznane. Nadalje je priča povedal, da je vsaki stranki tudi ponudil grafe, ki so jih imeli in naredil izračun v CHF in v EUR.

Sodišče na podlagi kritične presoje izpovedb obeh zaslišanih, ki sta sodelovala ob sklepanju pogodbe, ugotavlja, da je slediti prepričljivejši izpovedbi priče [REDACTED] [REDACTED] ki z zadevo v ničemer ni obremenjen, saj niti ni več zaposlen pri toženi stranki, poleg tega pa njegovo izpovedbo potrjuje izjava kreditojemalca z dne [REDACTED] [REDACTED] 2007 (priloga B14), iz katere izhaja, da je pravni prednik tožene stranke med drugim tožnico seznanil tudi s spremembo valutnega tečaja, ki je v izjavi konkretno pojasnjen, tožnica pa je podpisala izjavo, kar je sama izpovedala, čeprav se vsebine izjave ni spomnila. Beseda „tveganje“ je v izjavi večkrat (kar šestkrat) zapisana in povprečni razumni odrasli osebi ob najemanju nemajhnega zneska kredita za daljše časovno obdobje ne more ostati nejasno, da je ob tem potrebna posebna previdnost. Iz izpovedbe tožnice povsem jasno izhaja, da je imela pred očmi, ko je kredit najemala, zgolj njegove prednosti, to je nižji obrok in da je bilo zanjo pomembno le, da kredit lahko najame in da bo ob njem vseeno lahko tudi „preživela“. Sodišče ne verjame trditvam tožeče stranke, da jo je priča [REDACTED] pri sklepanju Kreditne pogodbe zavajala, saj je sama povedala, da je imela na voljo omejena sredstva in je željeno višino posojila lahko pridobila samo, če je najela kredit v švicarskih frankih to pa zato, ker je bil obrok toliko nižji, da ni prekomerno obremenil njenega mesečnega osebnega dohodka. Prav razlog nižje obrestne mere in anuitete je bil odločilen, da se je tožnica za ta kredit odločila, in ne morebiti prepričevanje ali zavajanje, poleg tega sodišče verjame priči [REDACTED] [REDACTED] da ni imel nobenega posebnega interesa, da bi tožnico prepričeval v najem švicarskega kredita. Nasprotno ni logično, niti ni dokazano, da bi bančni uslužbenci bili kakorkoli nagrajani, če so sklenili CHF kredit. Če je priča izpostavil, da je tudi sam najel kredit v CHF (sam je potrdil, da ga je), to kvečjemu pomeni, da je bil prepričan v to, da gre dejansko za dober produkt in je torej z ničemer zavajal. Banka posluje s strankami preko svojih zaposlenih in če so ti sklepali kreditne pogodbe v CHF, so tudi očitno bili pripravljene nase prevzeti tveganje, ki so ga takrat ocenili kot sprejemljivo in priča celo še danes meni, da gre za kvaliteten produkt in je sam kredit v švicarskih frankih sicer enkrat že konvertiral v evre, kasneje pa ga je zopet nazaj konvertiral v CHF. Vse navedeno negira trditve tožeče stranke, da je bila ponudba tožene stranke kakorkoli zavajajoča. Dejstvo je, da je v konkretnem primeru za tožnico bil ta kredit, glede na njeno izraženo željo po določeni višini kredita, upoštevanje njene dohodka, edina možnost, a je bilo tako zaradi njene želje pridobiti kredit v določeni višini in „vseeno preživeti“, ne zaradi morebitnega interesa, vsiljevanja ali nekorektnega svetovanja tožene stranke. Kot logično in življenjsko sprejemljivo sodišče sprejema izpoved priče [REDACTED] da sam strankam predstavi samo dejstva,

odločitev pa vedno prepusti stranki in tudi v konkretnem primeru je odločitev sprejela sama tožnica. Priča je tudi prepričljivo zavrnila trditve tožeče stranke, da je bil njegov odhod iz službe pri toženi stranki posledica sklepanja CHF kreditov. Splošno znano je tudi, da je gibanje tečaja neznanka in ga torej ni mogoče ocenjevati in v odstotku napovedati, zato je tega ni mogel napovedati priča [REDACTED] kar je tudi sam izpovedal. Tožeča stranka nikoli ni trdila, da se je za kredit odločila na podlagi kakršnegakoli pisnega gradiva (letaka, ki ga je tožeča stranka v spis vložila na naroku dne [REDACTED] 2017 - priloga A40). O tem tudi ni izpovedovala, zato letak ni relevanten za ta primer.

Izpovedbi priče [REDACTED] sodišče verjame in sledi, ker so jo v večji meri potrdile tudi ostale zaslišane priče. Priča [REDACTED] je prepričljivo povedala, da so vsem strankam predstavili kredit tako v EUR kot v CHF, pri čemer pa je bil obrok v CHF nižji in je ta odločitev kaj je bilo za stranko ceneje „prevagala“. Kljub vsemu pa je priča povedal, da so stranke opozarjali na to, da obrok ni fiksni ter, da se spreminja ter da stranka prejema dohodek v evrih in če bo imela kredit v frankih, bo izpostavljena kreditnemu oz. valutnemu tveganju, kar pomeni, da če bo tečaj franka narasel, bo tudi obrok narasel. Sam je, kot vodja poslovalnice, tako naročil tudi svojim podrejenim. Vedno so tudi uporabljali informativni izračun, kjer je bil podatek v evrih in frankih napisan, svetovalci komercialisti pa so stranke opozarjali, da je tečaj lahko drugačen ob dnevu črpanja, kot je bil na razgovoru ali ob sklenitvi kredita. Nihče pa ni mogel vedeti, kako se bo gibal tečaj EUR ali CHF v prihodnosti in s tem v zvezi strankam tudi niso mogla biti in niso bila dana nobena zagotovila. Potrdil je tudi izpovedbo priče [REDACTED] da je bila stranka tista, ki se je na koncu odločila kakšen kredit bo vzela, ne glede na to, da je priča [REDACTED] izpovedal, da sam ni svetoval, priča [REDACTED] pa je bančne uslužbenke opredelil kot „svetovalce“, pri čemer stranki svetujejo glede na socialne razmere ali dohodke najbolj primeren produkt zanjo. Kar pa je bistveno je to, da v obeh primerih gre za to, da se stranki predstavi možnosti, izbiro pa opravi stranka sama in tako je bilo tudi po prepričanju sodišča v konkretnem primeru. Da gibanja tečaja ni bilo mogoče napovedati in da tožena stranka tega tudi ni počela so prepričljivo in skladno izpovedale tudi priča [REDACTED] in [REDACTED]

Očitek tožeči stranki, da v času po odhodu priče [REDACTED] z delovnega mesta pri toženi stranki v letu [REDACTED] slednja vse do leta 2015 ni zagotovila osebe, s katero bi tožeča stranka lahko komunicirala, ni dokazno podprt. Tožeča stranka ni z ničemer dokazala, da se je v vmesnem času neuspešno obračala na toženo stranko, ni pa to v zadevi ravno odločilno. Sama tožeča stranka namreč priznava, da se za konverzijo kredita pod pogoji, ki jih je ponujala tožena stranka, ni bila pripravljena odločiti.

Dokazni postopek je v celoti izpodbil tudi trditev tožeče stranke, da je tožena

stranka na sestanku v marcu 2015 priznala, da je pozabila na tečajna odstopanja in tožnice ni želela obravnavati drugače kot ostalih kreditojemalcev rekoč „če to odobrimo vam, potem to moramo tudi ostalim“. Priči [redacted] in [redacted] ki sta sodelovali pri sestanku v marcu 2015 s tožečo stranko, sta skladno povedali, da česa takega tožnici nista izrekla in na ta način s strankami tudi ne komunicirata. Kar se tiče možnosti konverzije švicarskega kredita v evrski kredit sta bila vezana na sklep Uprave banke in sama niti ne bi mogla stranki odobriti konverzije pod drugačnimi pogoji, kar je sodišču popolnoma jasno in razumljivo in logično. Priča [redacted] ki je s tožnico sodeloval po odhodu priče [redacted] iz službe pri toženi stranki, je povedal, da je bil tožnici vedno na razpolago, če je rabila informacije in si je z njo dopisoval preko mailov, imel je kar nekaj kontaktov, stranka pa se za konverzijo ni odločila, kar je tudi sama potrdila, saj se ji ta ni izplačala. Navedeno potrjuje trditev tožene stranke, da se je kreditojemalec tudi po sklenitvi kreditne pogodbe nadaljnjemu valutnemu tveganju lahko izognil s tem, da je spremenil kredit iz švicarskega v evrski (navedeno možnost je tožnici dajala določba 11. čl. Kreditne pogodbe), a se tožnica za to ni odločila, kar je tudi sama izpovedala, saj je želela konverzijo pod ugodnejšimi pogoji, kot ji je bila pripravljena to nuditi tožena stranka. Tako tudi iz ravnanja tožnice, ki je imela možnost preprečiti plačevanje anuitete v sedanjí višini s spremembo kreditne pogodbe v tako, ki bi zanjo predstavljala manjše breme, pa je to po lastni presoji odklonila, izhaja njena zavestna odločitev za prevzem valutnega tveganja.

Po sklenjeni Kreditni pogodbi tveganje ni le enostransko, torej izključno na strani tožnice, kot se zatrjuje v tožbi, temveč je valutno tveganje s sklenitvijo takšne kreditne pogodbe prevzela tudi tožena stranka kot banka. Slednja je v konkretnem postopku to vsekakor dokazala. V skladu z določili v času sklenitve kreditnih pogodb veljavnega Zakona o bančništvu⁹ (v nadaljevanju: ZBan) mora banka naložbe, zaradi katerih je izpostavljeno tveganje zaradi morebitnih izgub zaradi spremembe obrestnih mer tečajev tujih valut, spremembe cen vrednostnih papirjev in drugih finančnih instrumentov oziroma drugih tržnih tveganj ustrezno uskladiti z obveznostmi banke, katerih višina je odvisna od enakih sprememb (85. člen ZBan). Navedeno pomeni, da si mora banka v primeru, da ima naložbo v tuji valuti, zagotoviti ustrezno financiranje oziroma ustrezna sredstva v enaki tuji valuti (v predmetnem primeru v valuti CHF). Tudi banka kredit v tuji valuti od trenutka njegovega črpanja s strani komitenta do trenutka njegove vrnitve, vodi in je dolžna voditi v svoji bilanci v tuji valuti. V primeru, da kreditojemalec iz katerihkoli razlogov svojih obveznosti do banke iz naslova kredita v tuji valuti ob zapadlosti ne bi poravnal ali ne bi bil sposoben poravnati, to v ničemer ne bi odvezalo banke poravnati svojih obveznosti do virov sredstev v tuji valuti, ki jih je banka dolžna zagotoviti in jih je dolžna vzdrževati ves čas trajanja kreditnega razmerja. Navedeno jasno in prepričljivo izhaja tudi iz izpovedb priče [redacted]

9 Ur. l. RS, št. 104/2004 s spremembami

in [REDACTED] Tožeča stranka teh trditev in dokazov tožene stranke ni z ničemer izpodbila, zato jim sodišče lahko brez zadržkov sledi. Iz navedenega je zaključiti, da je tožena stranka z odobritvijo CHF kreditov prav tako prevzela valutno tveganje in ni imela nobenega razloga, da bi tožeči stranki to tveganje prikrivala.

Ne drži tudi trditev tožnice, da je banka s kreditiranjem v CHF pridobivala premoženjsko korist na račun kreditojemalcev. Tega ni potrdil prav noben dokaz. Praktično vse o tem zaslišane priče so, ne glede na to, katera pravdna stranka jih je v dokaz svojih trditev predlagala, izpovedale prav nasprotno. Priče [REDACTED] [REDACTED] so (še posebej jasno in prepričljivo slednji, ki tudi ni več zaposlen pri toženi stranki in je zato lahko povsem nepristranski) zelo jasno in nazorno povedali, da banka z dajanjem kreditov v CHF ni pridobila nikakršnih koristi. Še posebej se je sodišče oprlo na izpoved priče [REDACTED] ki je zelo jasno in prepričljivo sodišču pojasnil, da banka svoje vire dobiva v CHF in jih mora tudi vračati v CHF, zaradi česar je tudi sama izpostavljena valutnemu tveganju in v primeru spremembe valute v korist švicarskih frankov tudi sama mora plačevati svojemu viru višje obroke. Prav tako je potrdil, da banka ni mogla predvideti gibanja tečaja CHF in tega praktično ne more nihče. Pojasnil je, da banka najame sama nek večji kredit v znesku npr. 200 mio CHF, potem pa to razprši na manjše zneske, stranke odplačujejo, banka kopiči in ko pride do nekega zneska, zapade anuiteta banki od velikega kredita in banka svojemu viru to plača in na ta način zmanjšuje glavnico. Tako kot se banki zmanjšujejo viri, se potem na naložbeni strani zmanjšuje količina kreditov. Navedeno potrjuje trditev tožene stranke, da je tudi banka prevzela nase, poleg obrestnega in kreditnega tveganja, tudi valutno tveganje in torej ni bila nikakor okoriščena z dajanjem kreditov v švicarskih frankih, še najmanj na račun kreditojemalcev.

Sodišče ugotavlja, da je tožnica [REDACTED] izobrazena¹⁰ in da se je v preteklosti¹¹ nedvomno že srečala s spremembami domače valute (dinar – tolar – evro), posledično ji ni mogel ostati neznan mehanizem delovanja tečajev. Dejstvo, da se tečaj tuje valute v času spreminja in ni enak v razmerju do domače valute, je bilo splošno znano že v času sklenitve sporne Kreditne pogodbe. Zato sodišče ocenjuje, da nikakor ne gre za neuko stranko, ki ni bila zmožna razumeti vsebine kreditne pogodbe (valutne klavzule) in prevzetega tveganja. O vseh pravnih posledicah sklenjenega pravnega posla, še posebej pa višini čiste vrednosti kredita, efektivni obrestni meri, obrestni meri in pravnih posledicah neplačila, je tožnico poučila tudi notarka (kot to izhaja iz notarskega zapisa – priloga A17). Pred črpanjem kredita in v petih dneh od sklenitve pogodbe je imela tožnica tudi pravico brez navedbe razloga odstopiti od pogodbe (14.čl. Kreditne pogodbe). Iz izvedenega dokaznega postopka ne izhaja, da bi tožnica kadarkoli, niti pri banki,

10 Po lastni izpovedbi je po poklicu [REDACTED]

11 Po lastni izpovedbi je rojena leta [REDACTED]

nitri pri notarki, izrazila dvom oziroma nerazumevanje o tem, kakšno tveganje prevzema. Tudi če bi sodišče verjelo, da se je tožnica za takšen kredit odločila zaradi zagotovil bančnega uslužbenca, ki mu je zaupala, zgolj zaupanje za odločitev o kreditu v tako visokem znesku in za takšno obdobje, nikakor ne more zadostovati. Svetovanje banke, ko predstavlja svojo kreditno ponudbo, ne pomeni, da je s kreditojemalcem sklenila pogodbo o svetovanju in je banko potrebno obravnavati zgolj kot pogodbenika iz kreditnega razmerja (njena poslovna dejavnost je trženje kreditov). V pravnem prometu in pri sklepanju pogodb se zahteva skrbnost obeh strank (6. člen OZ), kar v tem primeru pomeni, da je bila tožnica sama dolžna premisliti in se po potrebi dodatno pozanimati, kakšne obveznosti in kakšna tveganja prevzema s kreditno pogodbo. Seveda pa banko nedvomno zavezuje pojasnilna dolžnost, a ji je po oceni sodišča vsekakor zadostila. Tožnica je po oceni sodišča zmogla sprejeti preišljen sklep o tem, kaj pomeni plačevanje kredita v dobi 15 let nadaljnjega življenja in možnost zavedanja in ocene, kako sprememba višine obveznosti lahko vpliva na njeno dolgoročno obveznost. Morala in mogla bi tako pričakovati, da se lahko v času izpolnjevanja kreditne pogodbe njena obveznost tudi občutno spremeni (poviša).

Sodišče dalje pritrjuje toženi stranki, da pojasnilne dolžnosti ni razumeti kot dolžnost pravnega napovedovanja gibanj na kapitalskih in valutnih trgih ter gibanj v gospodarstvu v državah EU oz. svetovnega gospodarstva, sploh ne v obdobju 15 let oz. do zapadlosti zadnjega obroka. Tožeča stranka ni dokazala, da je tožena stranka za navedena gibanja v gospodarstvu tudi vedela. Očitki, da tožena stranka ni upoštevala navodil oz. opozoril Banke Slovenije (očitek vsebuje Pravno mnenje) so neutemeljeni in brez vsake dokazne podlage. Vsebina opozorila Banke Slovenije in dokaz o tem sodišču v tem primeru nista bila predložena, zato se o njem ne more izreči.

Tožeča stranka se posredno¹² sklicuje na odločitev sodišča EU v zadevi C-26/13¹³, pri čemer sodišče ugotavlja, da se je zadeva nanašala na uporabo enega menjalnega tečaja pri določanju višine posojila, ki ga je banka odobrila v domači valuti, izplačala pa v tuji valuti ter na uporabo drugega menjalnega tečaja za določanje višine mesečnih obrokov v domači valuti na podlagi tečaja za tujo valuto, v kateri je bil kredit izplačan. Sodišče je tako v zadevi obravnavalo (ne)poštenost pogodbenega pogoja, skladno s katerim je banka kredit (odobren v domači valuti) izplačala v tuji valuti CHF po nakupnem tečaju za CHF na dan izplačila, obveznost mesečnega obroka v domači valuti pa se je določala na podlagi prodajnega menjalnega tečaja banke za CHF. Zadeva se torej ne nanaša na kreditiranje v tuji valuti.

12 V Pravnem mnenju na str. 10, opomba št. 19

13 sodba v zadevi Arpad Kasler, Hajnalka Kaslerne Rabai proti OTP Jelzalogbank Zrt z dne 30.4.2014

Sodišče je v omenjeni zadevi poudarilo, da je treba prepoved presoje nepoštenosti pogojev, ki se nanaša na glavni predmet pogodbe (čl. 4 (2) direktive 93/13/EGS¹⁴), razlagati ozko in jo uporabiti le za pogoje, ki določajo bistvene storitve pogodbe. „Glavni predmet pogodbe“ je tisti, ki je bistveni element dajatve dolžnika, ki je odplačilo zneska, ki mu ga je posodil dajalec kredita (točka 54. sodbe sodišča EU v zadevi C-143/13 z dne 26. februar 2015). Dogovor o tem, da se kredit odobri in odplačuje v tuji valuti, v konkretnem primeru predstavlja glavni predmet pogodbe oziroma je bistven element dajatve tožnikov, to je odplačila zneska, ki jim ga je posodila tožena stranka. V zadevi C-26/13 je banka določala mesečni obrok v domači valuti na podlagi prodajnega menjalnega tečaja za tujo valuto na dan pred zapadlostjo in kreditojemalec ni imel možnosti, da bi mesečni obrok plačal v tuji valuti. V konkretnem primeru pa so mesečni obroki, ki jih mora plačevati tožeča stranka, določeni v tuji valuti, v kateri je bil kredit najet (to je CHF), tožeča stranka pa se lahko sama odloči na kakšen način bo zagotovila potreben znesek v tuji valuti za poplačilo mesečnega obroka.

Ali je valutno klavzulo šteti za pogodbeni pogoj v smislu drugega odstavka 3. člena Direktive 93/13/EGS, ki določa „pogodbeni pogoj šteje za pogoj, v katerem se stranki nista dogovorili posamično, če je bil sestavljen vnaprej in potrošnik zato ni mogel vplivati na vsebino določbe, zlasti v okviru vnaprej oblikovane tipske pogodbe“ oziroma prvega odstavka 22. čl. ZVPot, ki določa: „za pogodbene pogoje po tem zakonu se štejejo vse sestavine pogodbe, ki jih določi podjetje, zlasti tiste, ki so določene v obliki formularne pogodbe, ali splošnih pogojev poslovanja, na katere se pogodba sklicuje“. Res je sicer, da je posojilo „produkt“ banke. Kljub temu „vseh sestavin“ vendarle ni določila banka. Najem posojila v CHF (in sklenitev pogodbe) je bil posamično dogovorjen s tožečo stranko, ki je določila tudi višino posojila in dobo odplačevanja. Potrditev, da valutno klavzulo ne gre šteti za pogodbeni pogoj, je tudi priloga k direktivi 93/13/EGS. Ta vsebuje okvirni seznam pogojev, ki se lahko štejejo za nedovoljene in je izrecno določeno, da se primeri nepoštenih pogojev ne nanašajo na transakcije s prenosljivimi vrednostnimi papirji, finančnimi instrumenti in drugimi produkti ali storitvami, če je cena vezana na nihanja, borznih tečajih ali indeksih ali v cenah na finančnih trgih, ki jih prodajalec ali ponudnik ne more nadzirati. Da se kredit po sporni kreditni pogodbi odobri v tuji valuti, je bilo dogovorjeno posamično. Tožnica se je sama odločila za CHF kredit izmed preostalih ponudb, ki so ji bile na voljo pri toženi stranki, kot je bilo že ugotovljeno zgoraj. Dogovor o kreditu v tuji valuti ne predstavlja tipskega pogoja, temveč se kredit v tuji valuti odobri le, če se stranki v vsakem posameznem primeru tako izrecno dogovorita in v konkretnem primeru sta se.

Glede na vse predhodno navedeno sodišče zaključuje, da je ob sklenitvi sporne

14 Ur. l. Evropskih skupnosti L 95/29 z dne 21. 4. 1993

kreditne pogodbe tožena stranka pojasnilni dolžnosti zadostila. Razlog za odločitev tožnice za kredit v CHF po prepričanju sodišča ni bilo zavajanje ali prikrivanje relevantnih informacij o valutni klavzuli na strani tožene stranke, temveč je tožnica glede na nižjo anuiteto pri kreditu v CHF ocenila, da je zanjo v danem trenutku takšen kredit ugodnejši oz. sploh dosegljiv. V mislih je imela predvsem prednosti tega kredita, pri tem pa je manj pozornosti namenila tveganju, ki ga prinaša sama valutna klavzula, kar pa ne pomeni, da se ga ni zavedala, zavestno ga je sprejela, pri tem pa očitno upala, da se ne bo obrnilo njej v škodo, a se žal je.

Skladno s 1065. členom Zakona o obligacijskih razmerjih¹⁵ (ki se uporablja skladno z drugim odstavkom 1061. člena OZ) se s kreditno pogodbo banka zavezuje dati uporabniku kredita na voljo določen znesek denarnih sredstev za določen ali nedoločen čas, v neki namen ali brez določenega namena, uporabnik pa se zavezuje plačevati banki dogovorjene obresti in dobljeni znesek denarja vrniti v času in na način, ki sta določena v pogodbi. Sodišče ugotavlja, da ima sporna kreditna pogodba v času sklenitve in še vedno veljavno podlago (causa credendi)¹⁶. Sporna kreditna pogodba je bila sklenjena na podlagi takrat veljavnega ZPotK (in določb ZVPot in OZ) ter na podlagi veljavnih predpisov o plačilih v tuji valuti, zato ne nasprotuje ustavi, prisilnim predpisom ali moralnim načelom in tudi ne temeljnih obligacijskim načelom. Kot že predhodno ugotovljeno, sta obe pogodbeni stranki s kreditno pogodbo prevzeli valutno tveganje kot del njunega pogodbenega odnosa in torej gibanje tečaja, ki ga nikakor ni bilo mogoče predvideti, ni moglo vplivati na njuna pričakovanja. Podlaga je torej dopustna in ji ni mogoče očitati nedopustnosti ali nemoralnosti po 39. členu OZ. Prav tako ob sklenitvi pogodb ni bilo kršeno načelo enakovrednosti dajatev iz 8. člena OZ, ki v konkretni zadevi niti ni neposredno uporabno, kot bo razvidno iz še v nadaljevanju. Kot je že predhodno ugotovilo sodišče, v ravnanju tožene stranke ni zaslediti zavajanja ali špekulativnih namenov, zato ni mogoče govoriti o nikakršni kršitvi temeljnih načel obligacijskega prava.

Tožena stranka je odobrila CHF kredit v tuji valuti, v tej isti valuti pa mora tožnica CHF kredit tudi vrniti skupaj s pripadajočimi obrestmi. V tem smislu načelo enakovrednosti dajatev ni v ničemer kršeno in so torej navedbe tožeče stranke neutemeljene. Kot je bilo že pojasnjeno zgoraj, sta obe stranki prevzeli obrestno in valutno tveganje iz kreditne pogodbe. Za razliko od tožnice pa je tožena stranka prevzela tudi kreditno tveganje, ki ga nosi izključno banka, in sicer tveganje neplačila kreditnih obveznosti s strani tožnikov oziroma tveganje nevrnitve

15 Ur. l. SFRJ, št. 29/1978 do 57/1989

16 Judikat VSL I Cp 1507/2010 na katerega se sklicuje tožeča stranka zato za konkretno zadevo ni uporabljiv, saj se nanaša na pogodbo o nakupu nepremičnine to je tipično pogodbo s causo acquirendi, kjer sta izpolnitev in protiizpolnitev skladna z načelom enake vrednosti dajatev.

izplačanega zneska CHF kreditov z obrestmi. Pojasniti je potrebno, da načelo enake vrednosti dajatev ne zagotavlja enakovrednosti pogodbenih obveznosti v času, ko se morajo obveznosti izpolniti. Načelno mora vsaka stranka nositi riziko spremembe okoliščin po sklenitvi pogodbe. Poleg tega je v drugem odstavku 8. člena OZ določeno, v katerih primerih ima kršitev tega načela pravne posledice, med temi je tudi primer oderuške pogodbe, ki jo tožeča stranka tudi zatrjuje. Vendar v konkretnem primeru tudi elementi oderuštv niso izpolnjeni, kot bo razvidno v nadaljevanju.

Pogodba je nična, če kdo izkoristi stisko ali težko gmotno stanje drugega, njegovo nezadostno izkušnost, lahkomišelnost ali odvisnost in si izgovori zase ali za koga tretjega korist, ki je v očitnem nesorazmerju s tistim, kar je sam dal ali storil ali se zavezal dati ali storiti drugemu (119. člen OZ). Pogodbo je mogoče opredeliti kot oderuško, če so ob njeni sklenitvi kumulativno izpolnjene naslednje predpostavke: obstajati mora očitno nesorazmerje med vrednostima izpolnitve in nasprotno izpolnitve (objektivni element), to nesorazmerje pa mora biti posledica ravnanja okoriščenca, ki se kaže v zlorabi neugodnega položaja sopogodbnika, to je njegove stiske in težkega premoženjskega stanja, neizkušnosti, lahkomišelnosti ali odvisnosti (subjektivni element).¹⁷ Po stališču pravne teorije in sodne prakse morajo obstajati vse potrebne predpostavke oderuštv v času sklenitve pogodbe (ker gre za sklenitveno napako), vse predpostavke morajo obstajati hkrati, morebitno pozneje nastalo nesorazmerje pa ni pravno relevantno.

Sodišče ugotavlja, da v obravnavani zadevi ni izpolnjen že objektivni element oderuškv, saj v času sklenitve kreditne pogodbe ni obstajalo nobeno nesorazmerje med obveznostmi strank. Tožena stranka je tožeči stranki odobrila kredit v višini ██████████ CHF, tožeča stranka pa se je zavezala kredit vrniti v 180 zaporednih mesečnih anuitetah v CHF. Dejstvo, da tožeča stranka trenutno potrebuje višje zneske v EUR za nakup ustreznih zneskov v CHF za poplačilo mesečnih obveznosti, je posledica spremembe tečaja EUR-CHF v obdobju od sklenitve sporne kreditne pogodbe do dneva vložitve tožbe. Tudi v kolikor bi lahko govorili o nesorazmerju med obveznostmi strank, je to nesorazmerje nastalo kasneje, po sklenitvi kreditne pogodbe, zato ni pravno relevantno za presojo oderuštv. Poleg navedenega o nesorazmerju med obveznostmi strank ni mogoče govoriti tudi zato, ker vse obveznosti tožeče stranke še niso zapadle v plačilo in zaradi negotovosti bodočega gibanja tečaja še ni znano, kolikšna bo celotna obveznost tožeče stranke. Sodišče nadalje ugotavlja, da ni podan niti subjektivni element oderuštv. Sodišče je že predhodno pojasnilo zakaj ocenjuje, da je tožnica razumela pomen valutnega tveganja. Dejstvo, da je tožnica CHF kredit najela zaradi rešitve stanovanjskega problema oz. izplačila ██████████ in poravnave kupnine za ██████████ še ne implicira stiske kot elementa oderuštv. Tožena stranka z obstojem

¹⁷ sodba VSRS II Ips 232/2000 z dne 9.11.2000

kakršnihkoli posebnih okoliščin na strani tožnikov v smislu stiske, nezadostnosti izkušenosti, lahkomišelnosti ali odvisnosti v času sklepanja kreditnih pogodb ni bila seznanjena, in tožnica v tožbi tega tudi ne zatrjuje. Očitek, da je šlo za oduševsko pogodbo je tako neutemeljen.

Glede na zgoraj navedeno sodišče ocenjuje, da razlogi za ničnost sporne kreditne pogodbe niso podani, prav tako ne razlogi za ničnost Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve po 142. členu SPZ, ki je bil sklenjen na podlagi kreditne pogodbe, zato je sodišče zavrnilo tožbeni zahtevek v 1. točki primarnega zahtevka. Glede na ugotovitev, da kreditna pogodba ni nična, je sodišče zavrnilo tudi tožbeni zahtevek v 2. točki primarnega zahtevka, s katerim tožeča stranka zahteva, da ji sodišče naloži v plačilo razliko med višino prejetega kredita in plačanimi anuitetami. Ker posledično niso podani niti razlogi za neveljavnost vknjižbe hipoteke oziroma za njen izbris, kar uveljavlja tožeča stranka v 3. točki primarnega tožbenega zahtevka, je sodišče tudi ta tožbeni zahtevek zavrnilo kot neutemeljen.

Sodišče še dodaja, da se glede stališča tožeče stranke, da imajo kreditni posli bistvene značilnosti izvedenih finančnih instrumentov (IFI) ali borznih poslov ni podrobneje opredeljevalo, saj pritrjuje toženi stranki, da obravnavane Kreditne pogodbe ni moč presojati v smislu Zakona o trgu finančnih instrumentov¹⁸, saj ta ne ureja in se ne uporablja za hipotekarne kredite, ne gleda na to, ali so ti v EUR ali v CHF. Pri sporni pogodbi torej ne gre za investicijske storitve in s tem tudi ne za izvedene finančne instrumente. Navedeno je sodišču prepričljivo potrdila tudi priča [REDACTED] katerega izpovedbo šteje za nepristransko, strokovno utemeljeno in zato povsem verodostojno.

Sodišče se do ostalih navedb tožeče stranke, ki po oceni sodišča niso bile pravno pomembne za odločitev, posebej ni opredeljevalo. Prav tako se sodišče podrobneje ni opredeljevalo do tuje zakonodajne in sodne prakse, navedene v Pravnem mnenju, saj ta za slovenska sodišča ni zavezujoča, hkrati pa tudi ne gre za identično dejansko stanje, v vsakem primeru je treba upoštevati tudi specifično trditveno in dokazno ponudbo pravnih strank.

Glede odškodninske odgovornosti

Tožeča stranka podredno, v kolikor zahtevku na ugotovitev ničnost ne bo ugodeno, vtožuje plačilo odškodnine za škodo, izvirajočo iz sklenjene kreditne pogodbe. Meni, da je tožena stranka kršila z zakonom zapovedano pojasnilno obveznost, kar ima znake protipravnega (pravilno: protipogodbene) ravnanja, zaradi česar je tožeči stranki nastala škoda v višini razlike med zneskom, ki ga bo tožeči stranki morala plačati in zneskom, ki bi ji ga morala plačati v primeru, da se menjalni tečaj ne bi spreminjal.

¹⁸ Ur. l. RS, št. 67/2007 s spremembami (ZFTI)

Sodišče je že zgoraj pojasnilo, da tožena stranka pojasnilne dolžnosti v odnosu do tožeče stranke pri sklepanju kreditne pogodbe ni kršila in se v izogib ponavljanju na zgoraj navedene razloge s tem v zvezi v celoti sklicuje. Gre za očitek t.i. pogodbene odškodninske obveznosti, pri čemer ima zatrjevano protipogodbeno ravnanje vsebino nedopustnega škodnega dejstva, ki ga je kot ostale predpostavke odškodninske odgovornosti dolžna dokazovati tožeča stranka, česar pa po oceni sodišča ni uspela dokazati. Izveden dokazni postopek je pokazal, da pogodbena zaveza tožene stranke ni bila kršena, zaradi česar ni bilo protipogodbenega ravnanja, navedeno pa pomeni, da odpade obstoj bistvenega elementa odškodninske odgovornosti, to je nedopustnega škodnega dejstva. O ostalih predpostavkah odškodninske odgovornosti se sodišču ni treba opredeljevati. Iz navedenih razlogov je sodišče tudi podredni tožbeni zahtevek na plačilo odškodnine zavrnilo.

Glede pravnih stroškov

Izrek o pravnih stroških temelji na določbi 1. odst. 154. čl. ZPP.

Tožeča stranka je v pravdi v celoti propadla, zato mora toženi stranki povrniti njene potrebne pravne stroške. Sodišče je toženi stranki na podlagi Odvetniške tarife priznalo sledeče stroške: odgovor na tožbo 1300 točk, prva pripravljalna vloga 1300 točk, druga pripravljalna vloga 975 točk, tretja pripravljalna vloga 650 točk, poravnalni narok [REDACTED] 2017 325 točk, poravnalni in prvi narok [REDACTED] 2017 1300 točk, drugi narok [REDACTED] 2017 650 točk, podaljšanje naroka [REDACTED] 2017 100 točk, tretji narok [REDACTED] 2017 650 točk, četrta pripravljalna vloga 650 točk, četrti narok [REDACTED] 2017 650 točk, skupno torej 8550 točk, kar ob vrednosti točke [REDACTED] EUR znaša [REDACTED] EUR. K temu je potrebno prišteti 2 % materialne stroške za stranko v znesku [REDACTED] EUR ter 22 % DDV na odvetniške storitve [REDACTED] EUR). Skupno je torej tožeča stranka dolžna toženi stranki povrniti njene pravne stroške v znesku [REDACTED] EUR, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi od prvega dne po poteku paricijskega roka dalje do plačila.

PRAVNI POUK:

Zoper sodbo je dopustno vložiti pritožbo v roku 15 dni od dneva njenega prejema pisnega odpravka. Pritožba se vloži pisno v dveh izvodih pri tem sodišču, o njej pa bo odločalo Višje sodišče v Ljubljani. Pritožba mora obsegati navedbo sodbe, zoper katero se vlaga, izjavo, da se sodba izpodbija v celoti ali v določenem delu, pritožbene razloge in podpis pritožnika (355. čl. ZPP). Če je pritožba nerazumljiva ali ne vsebuje vsega, kar je treba, da bi se lahko obravnavala, jo sodišče zavrže, ne da bi pozivalo vložnika, naj jo popravi ali dopolni (336. čl. ZPP). Ob vložitvi pritožbe mora biti plačana sodna taksa. Če sodna taksa ni plačana niti v roku, ki ga določi sodišče v nalogu za njeno plačilo in tudi niso podani pogoji za oprostitev,

odlog ali obročno plačilo sodnih taks, se šteje, da je pritožba umaknjena (3. odst. 105 a. čl. ZPP). V primeru, da stranka vloži pritožbo po pooblaščenju, mora biti ta odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit. Pritožbo, vloženo po pooblaščenju, ki ni odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit, bo sodišče kot nedovoljeno zavrglo.

Ljubljana, [REDACTED] september 2017

